

تجارب جهان

مترجم: امین یوسفوند
آموزگار ابتدایی

حاشیه‌های آموزش مجازی

با نگاهی به مسائل مربوطه
در حوزه خانواده در کشور فنلاند

مقدمه

گسترش جهانی همه‌گیری کووید ۱۹ در بهار سال ۲۰۲۰ شیوه زندگی را تغییر داد، طوری که بسیاری از بخش‌های زندگی روزمره به سرعت به مسیرهای دیگری منحرف شدند. نیاز به اجتناب از تماس فیزیکی بین مردم، برای کاستن از گسترش ویروس، بسیاری از کشورها را بر آن داشت قوانین و توصیه‌هایی را برای ماندن در خانه ارائه کنند. در نتیجه، این امر به تعطیلی مدرسه‌ها و حرکت به سمت آموزش مجازی منجر شد. در فنلاند، این تحول عظیم آموزش از راه دور به سرعت و بدون اطلاع قبلی روی داد و برای اکثر خانواده‌ها و همچنین معلمان، نخستین تجربه آموزش از راه دور بود. با توجه به اینکه استفاده از آموزش مجازی برای کودکان به‌طور مستقل و بدون کمک والدین نمی‌توانست انجام گیرد، مشارکت والدین در یادگیری فرزندانشان افزایش یافت. از سوی دیگر، آموزش مجازی برای والدین چالش برانگیز بود، زیرا از آن‌ها انتظار می‌رفت مسئولیت قابل توجهی برای نظارت و کمک

اشاره

با شیوع کووید ۱۹ بسیاری از کشورها بستر آموزش را از مدرسه عادی به سمت آموزش مجازی هدایت کردند. به دنبال این تغییر، نه تنها آموزش بلکه شرایط زندگی همه افراد در خانه تحت تأثیر قرار گرفت. به گونه‌ای که خانواده‌ها مسئولیت‌های جدیدی برای حمایت از یادگیری بر عهده گرفتند. بسیاری از خانواده‌ها برای این تغییر ناگهانی آمادگی نداشتند و با چالش‌هایی مثل نحوه سازمان‌دهی فضای خانه، تنظیم برنامه‌های خانواده، راه‌اندازی تجهیزات فناوری، مدیریت از راه دور کار، متناسب با تمهیدات و برنامه‌های مدرسه، مواجه شدند.

کلیدواژه‌ها: آموزش مجازی، چالش‌ها، تجربه جهان

به یادگیری فرزند خود بر عهده بگیرند. والدین با توجه به شرایطی که به‌طور ناگهانی تغییر کرده بود، تلاش می‌کردند بین کارهای خودشان، آموزش از راه دور کودکان و دیگر وظایف و تکالیف روزانه تعادل ایجاد کنند. بنابراین، خانواده‌ها به سازگاری با شرایط تغییر یافته در وضعیت زندگی روزمره ملزم بودند. در این مقاله، چالش‌های مربوط به آموزش مجازی در خانواده‌های کودکان ابتدایی (هفت تا دوازده‌ساله) در کشور فنلاند بررسی می‌شود.

فناوری اطلاعات و ارتباطات

استفاده از ابزارهای متنوع فناوری: دانش‌آموزان در آموزش مجازی از ابزارهای متنوع فناوری استفاده می‌کنند. آموزش مجازی کاملاً به ابزارهای فناوری و اینترنت وابسته است. اگر دانش‌آموزان درگیر در آموزش و یادگیری، به دلیل نداشتن تخصص یا آموزش ناکافی، از نظر دیجیتال مهارت نداشته باشند، خود فناوری مهم‌ترین مانع برای آموزش آن‌ها خواهد بود. طبق یافته‌های آماری، از

نظر میزان استفاده از ابزارهای فناوری، دانش‌آموزان از تلفن هوشمند (۹۴ درصد)، همراه با رایانک (تبلت) (۵۷ درصد)، رایانه‌های کیفی (لپ‌تاپ) (۸۴ درصد) و رایانه‌های رومیزی (۲۵ درصد) استفاده می‌کردند و رایج‌ترین ابزار مشارکتی مورد استفاده که ۹۶ درصد از دانش‌آموزان گزارش داده‌اند، تماس‌های ویدئویی در گروه‌های کوچک یا کلاسی بود. همکاری در یک سند متنی به اشتراک گذاشته‌شده برخط نیز رویکرد رایج گزارش شده توسط ۶۴ درصد آنان بود. همچنین، ابزارهای گپ (چت) مبتنی بر متن برای برقراری ارتباط در تکالیف مدرسه بین همکلاسی‌ها یا معلم تا ۳۶ درصد استفاده شد. در برخی موارد، استفاده از این ابزارها چالش‌برانگیز بود. والدین معتقد بودند، ابزارهای بسیار متفاوتی وجود دارد که در زمان معین باید از آن‌ها استفاده شود. از جمله پیوندهایی که در گروه‌های واتساپ قرار داده می‌شدند و دانش‌آموزان باید به‌صورت دستی در نوار آدرس رایانه تایپ می‌کردند. این یک چالش بود؛ به‌خصوص زمانی که والدین در محل کار بودند و کودک در ساعات کلاسی در خانه تنها بود.

محیط مورد استفاده

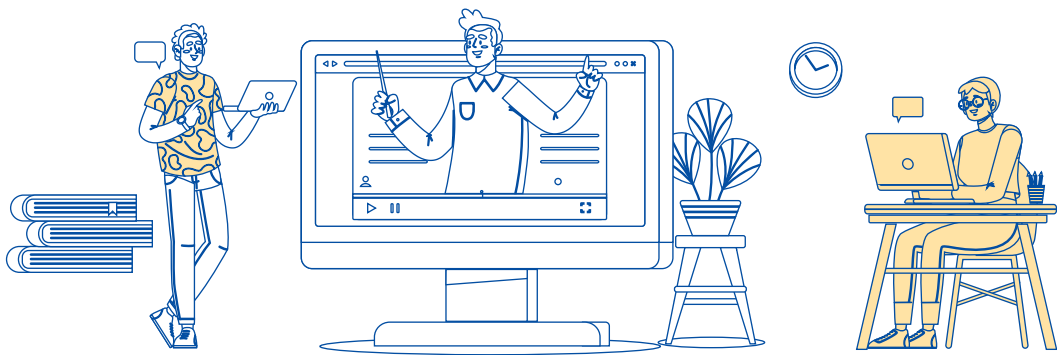
استفاده از فضا: سازمان‌دهی فضای فیزیکی خانه برای حمایت از مدرسه و دور کاری موضوع مهمی است. آموزش مجازی بر استفاده خانواده‌ها از فضای مشترک خانه و جابه‌جایی وسایل برای فراهم کردن محیطی مانند مدرسه، یا اختصاص دادن فضاهای مشخصی برای انجام دادن تکالیف مدرسه تأثیر گذاشته است. در اکثر خانواده‌ها برنامه‌های مدرسه با استفاده از ابزارهای فناوری در چند مکان انجام شده است که تقریباً ۶۸ درصد از میز خود کودک و ۵۷ درصد از یک میز مشترک مانند میز ناهارخوری استفاده می‌کردند. کودکان دوست داشتند به‌جای تنها بودن در اتاق خواب، در جایی که بزرگسالان هستند، کار کنند. در اکثر خانواده‌ها آشپزخانه به محل اصلی مدرسه و کلاس درس تبدیل شده بود. همچنین، میز آشپزخانه یا اتاق نشیمن که در نقطه مرکزی خانه قرار داشت، محلی عادی برای آموزش از راه دور بود، زیرا این مکان به‌عنوان محلی تلقی می‌شد که والدین می‌توانند به‌راحتی مراقب کارهای مدرسه باشند و در صورت نیاز از فرزندشان حمایت کنند.

سکوت و آرامش برای تماس‌های ویدئویی: هیاهو و سروصدا توسط اعضای خانواده، یکی از چالش‌های مورد توجه است. هر فردی در هر اتاقی که مطالعه می‌کند، باید نسبت به ایجاد سروصدا و شلوغی مراقب باشد. در واقع، ایجاد فضاهای مناسب برای تماس‌های ویدئویی و هم‌زمان، یک چالش رایج است. به‌عنوان مثال، اگر سه یا چهار نفر از اعضای خانواده در تماس‌های ویدئویی یا تلفنی باشند، صداها در محیط خانه طنین‌انداز می‌شوند. لذا باید مراقب بود برای دیگران مزاحمت ایجاد نشود که این امر جابه‌جایی مکرر از یک اتاق به اتاق دیگر را ایجاد می‌کند. هر فرد باید یک گوشه آرام پیدا کند؛ حتی اگر از هدفون استفاده کند. علاوه بر تداخل شنیداری، اجتناب از هرگونه فعالیت زمینه‌ای قابل مشاهده در ویدئو نیز مهم است. برای تماس ویدئویی باید سعی کرد بدون دخالت زمینه (صدا یا تصویر) فضایی آرام سازمان‌دهی شود.

سازمان‌دهی مجدد فضای پویا: استفاده از فضای خانه ثابت نیست، بلکه در طول روز تغییر می‌کند. برای مثال، گاهی اوقات فرد به رایانه رومیزی نیاز دارد. در این صورت باید به‌جای دیگری نقل مکان کند یا کودکان در آشپزخانه جلسات ویدئویی دارند. بنابراین، وقتی در حال فعالیت هستند، آشپزخانه برای بقیه قابل استفاده نیست. همچنین،

چالش دیگر به استفاده نکردن کودکان از فناوری در محیط خانه به‌صورت ارگونومیک مربوط بود. هریس و همکاران بر اساس یک نظرسنجی گزارش دادند، حالات بدنی مانند دراز کشیدن روی زمین، نشستن روی زمین، نشستن با رایانه رومیزی (لپ‌تاپ) روی زانو و دیگر شکل‌های غیراصولی، حدود ۷۰ درصد نحوه استفاده از رایانه در دانش‌آموزان را به خود اختصاص داده است. استفاده از تجهیزات دیجیتال در چنین وضعیتی، به‌ویژه دراز کشیدن روی زمین، باعث ایجاد ناراحتی اسکلتی - عضلانی در آینده می‌شود. چالش دیگر به کمبود قابل توجه آموزش مجازی مربوط بود که این نوع آموزش فقط برای کودکانی در دسترس بود که در خانه به یک اتصال اینترنت با پهنای باند گسترده و با سرعت بالا برای پشتیبانی از آموزش برخط دسترسی دارند، در حالی که هنوز هم خانواده‌هایی در مناطق جغرافیایی و گروه‌های جمعیتی کم‌درآمد و به‌ویژه در مناطق روستایی و دورافتاده، از این خدمات محروم هستند. بنابراین، منابع اقتصادی از موضوعاتی است که ممکن است موجب محدودیت مشارکت والدین در موقعیت‌های آموزش از راه دور، دسترسی به اینترنت، علاقه به استفاده از فناوری و خودکارآمدی دیجیتالی پایین شود.

مدیریت و اشتراک‌گذاری ابزارها: آموزش از راه دور نیازمند تهیه تجهیزات جدید توسط خانواده‌هاست. در یک نظرسنجی، ۱۸ درصد از والدین تجهیزات یا نرم‌افزار جدیدی را برای پشتیبانی آموزش از راه دور خریداری کرده بودند؛ از رایانه‌های کیفی (لپ‌تاپ) های جدید (۵ درصد) تا هدفون و وبکم. دسترسی به رایانه‌ها، اعم از رایانه کیفی (لپ‌تاپ) برای آموزش از راه دور ضروری است، اما با توجه به نظرسنجی‌ها، اکثر کودکان (۶۸ درصد) یک رایانه‌های کیفی (لپ‌تاپ) برای استفاده خود داشتند و ۴ درصد بدون رایانه بودند و ۲۷ درصد از رایانه مشترک استفاده می‌کردند. به این معنا که یک لپ‌تاپ، رایانه رومیزی و رایانک (تبلت) بین بزرگسالان و کودکان به‌صورت مشترک به اشتراک گذاشته می‌شد؛ استفاده نوبتی از ابزارهای فناوری در بین افراد خانواده، بر اساس برنامه‌های کاربردی متفاوت بود، زیرا برخی برنامه‌ها فقط روی وسایل خاص قابل اجرا بودند و همه برنامه‌ها روی همه ابزارها اجرا نمی‌شدند. استفاده از فناوری چالش دیگری برای والدین در رابطه با نقش جدید آن‌ها به‌عنوان پشتیبان فنی ایجاد کرد. زمانی که فرزندان در آموزش برخط شرکت می‌کردند، والدین مجبور بودند نقش‌ها و مسئولیت‌های جدید و باکیفیتی برای یادگیری فرزندشان بر عهده بگیرند. ۶۷ درصد والدین بیش از یک‌بار در هفته به فرزندان خود پشتیبانی فنی ارائه می‌کردند. انتقال آموزش به شیوه از راه دور، والدین را تحت فشار قرار داده بود تا بیشتر با فناوری به‌روز باشند.

بود. محل کار والدین نیز آماده این شرایط نبود. والدین سعی می‌کردند دورکاری کنند یا قادر به کار نبودند و همزمان از کودکان مراقبت می‌کردند و سعی می‌کردند در تحصیل به آن‌ها کمک کنند، بدون اینکه مشخص باشد این تعطیلی چقدر طول می‌کشد. حتی نگهداری از کودکان در محل کار و ایمن نگاه داشتن آن‌ها در خانه به‌عنوان یک کار نگران‌کننده شناخته می‌شد. این وضعیت چالش برانگیز و نامطمئن سطح استرس و ترس را افزایش می‌دهد و از ظرفیت مدیریت زمان و برنامه‌ریزی می‌کاهد.

زمانی که کودکان کارهای عملی مدرسه را روی میز آشپزخانه یا روی مبل اتاق نشیمن انجام می‌دهند، یا همزمان جلسات ویدیویی دارند، بچه‌ها باید در اتاق‌های گوناگون تقسیم شوند. در سازمان‌دهی مجدد آخر هفته‌ها بیان شد، میز آشپزخانه که در طول هفته با کتاب‌های درسی پوشانده شده است، آخر هفته که مدرسه تعطیل است، مرتب می‌شود.

تغییر شکل برنامه‌های خانواده

تنظیم برنامه روزانه خانواده: علاوه بر تغییرات در فضاهای فیزیکی خانه، آموزش مجازی خانواده‌ها را ملزم می‌کند زمان‌بندی فعالیت‌های خود را تنظیم کنند. آموزش مجازی وظایفی مشابه با معلم به والدین داده است و به آن‌ها امکان می‌دهد به کودکان کمک کنند زمان خود را در یک برنامه آموزشی، بسته به نیازها و ترجیحات خاص، برنامه‌ریزی کنند. نقش والدین شامل سازمان‌دهی مطالب فراوان ارائه‌شده توسط معلم و اطمینان و اولویت‌بندی محتوای آموزشی است که باید در این دوره آموخته شود. معلم فقط به‌صورت مجازی ارتباط برقرار می‌کند، درحالی‌که والدین در سازمان‌دهی یادگیری فرزندان خود در خانه نقش زیادی دارند. با توجه به اینکه زمان کافی برای انجام تمام کارهای روزانه وجود ندارد و رسیدگی به چالش‌های آموزش مجازی و زندگی روزمره در حال حاضر روال و قوانینی را شکل داده است، خانواده‌ها باید برنامه‌های خود را با شرایط جدید تطبیق دهند.

انعطاف در برنامه‌های آموزشی: هرچقدر والدین تلاش کنند زندگی کاری و خانوادگی خود را متناسب با آموزش مجازی سازمان‌دهی کنند، برنامه و فعالیت‌های مدرسه انعطاف‌پذیری بیشتری پیدا می‌کند. در بسیاری از خانواده‌ها، برنامه مدرسه سختی کمی داشت. برای مثال، جلسات ویدیویی با معلم یا کلاس در زمان‌های متغیر برگزار می‌شد. این انعطاف‌پذیری مورد قدردانی والدین قرار گرفت، چرا که اجازه داده شد فعالیت‌های مدرسه را طوری تنظیم کنند که جدول زمانی با برنامه خانوادگی مطابقت داشته باشد. انعطاف‌پذیری در برنامه‌های آموزشی همراه با استفاده گسترده از فناوری نیز نگرانی‌هایی را برای والدین ایجاد کرد. والدین ادعا کردند، تمرکز اصلی آموزش به جای برنامه درسی و فرآیند آموزش و یادگیری، بر خود فناوری بود. معلمان و مدرسه‌ها ممکن است به اشتباه تصور کرده باشند اگر کودکان به فناوری دسترسی داشته باشند و نحوه استفاده از آن را درک کنند، به‌طور مستقل از طریق آموزش از راه دور یاد خواهند گرفت، اما از آنجا که بچه‌ها در طول روز مدرسه به‌طور مداوم از تلفن‌های هوشمند استفاده می‌کنند، کنترل والدین بر صفحه نمایش کودک غیرممکن است. والدین همچنین نگران بودند استفاده از رایانه چگونه بر رشد اجتماعی و سلامت فرزندانشان تأثیر می‌گذارد. والدین نبود اطمینان خود را در مورد اینکه آیا تلفن همراه می‌تواند برای فرزندانشان مفید یا مضر باشد و همچنین نحوه سازگاری با این فناوری را ابراز کرده‌اند.

ایجاد تعادل بین وظایف والدین: بیماری همه‌گیر کووید ۱۹ علاوه بر ایجاد آموزش مجازی باعث شد برخی والدین کار خود را از راه دور انجام دهند. با این حال، در برخی مشاغل هنوز به کار در خارج از خانه نیاز بود. آموزش مجازی مستلزم سازمان‌دهی مجدد و متناسب‌سازی فعالیت‌های والدین در خانواده است. والدین سعی کردند ساعت کاری و نوبت کاری خود را تغییر دهند تا در زمان مدرسه در کنار فرزندان خود حضور داشته باشند. بسیاری از والدین گزارش دادند، از انعطاف‌پذیری در ساعات کاری خود استفاده می‌کردند. برای مثال، بعضی از والدین کار خود را به گونه‌ای تنظیم کردند که بتوانند آن را در صبح، عصر، شب یا در طول روز انجام دهند. همچنین، سایر جلسات کاری خود را برای بعد از ساعت مدرسه ترتیب دادند. ایجاد تعادل بین آموزش مجازی در خانه و کار از راه دور مستلزم برنامه‌ریزی جلسات کاری به روشی بهینه است. یکی از چالش‌هایی که والدین در این زمینه با آن مواجه شدند، ایجاد تعادل بین وظایف شغلی، خانه و تدریس

منبع

Häkikilä, J., Karhu, M., Kalving, M., & Colley, A. (2020). Practical family challenges of remote schooling during COVID-19 pandemic in Finland. In Proceedings of the 11th Nordic Conference on Human-Computer Interaction: Shaping Experiences, Shaping Society (pp. 1-9).